

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU (DEİK)

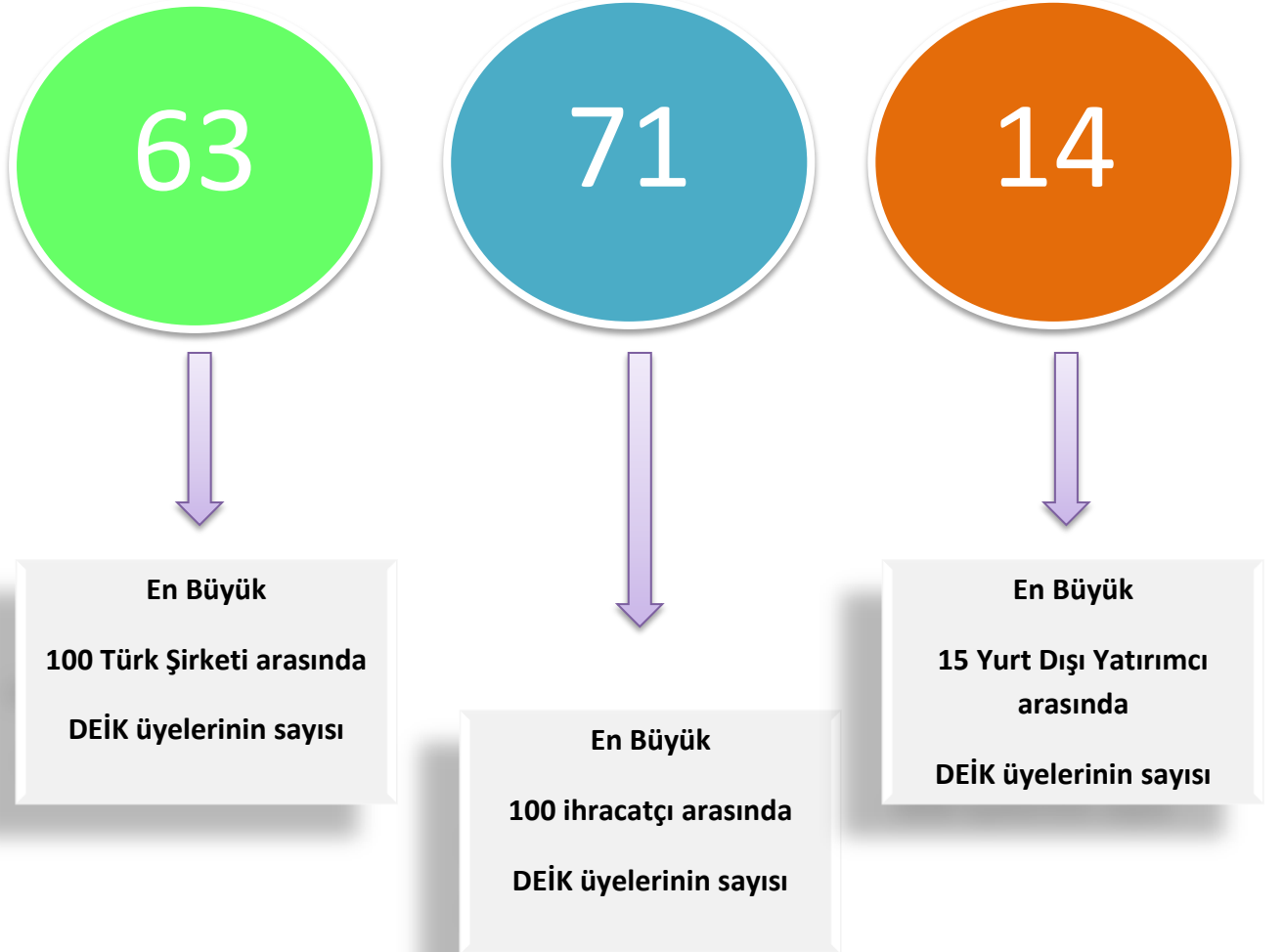
Mehmet ÖZÇELİK

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA - 2015

Dış Ekonomik İŐiŐkiler Kurulu (DEİK), Türk zel sektörünün dış ekonomik İiŐkiler politikalarını belirlemek, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına gerekli hallerde görüŐler belirtmek ve Türkiye ile diŐer ülkeler arasında ekonomik ve ticar İiŐkilerin geliştirilmesine ve yatırım imknlarının oluŐturulmasına yardımcı olmak amacıyla kurulmuştur.

Bu amaçla 1986 yılında kurulan DEİK, 11 Eylül 2014’de çıkarılan 6552 sayılı kanunla yeni bir yapıya kavuŐmuŐ, daha da güçlendirilerek “Türk zel sektörünün dış ekonomik İiŐkilerini yürütme” görevini tamamıyla üstlenmiŐtir. Bugün itibarıyla DEİK’in 99 kurucu kuruluşu, 121 İŐ konseyi ve bu konseyleri oluŐturan 900’e yakın ye firması ve ye firmalarının da DEİK bünyesinde 2000’e yakın temsilcisi bulunmaktadır.

DEİK'in Görevleri

- Türkiye'nin yabancı ülkeler veya uluslararası topluluklarla olan ekonomik, ticari, sınai ve mali ilişkilerini izlemek, bu tür ilişkilerin kurulmasına ve geliştirilmesine yardımcı olmak,
- Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesi, karşılaşılabilecek sorun ve engellerin çözümü için ilgili kurum ve kuruluşlara görüş ve öneriler sunmak,
- Türkiye'nin ihracatının artırılmasına ve üretim ve ihracata dönük uluslararası yatırımların özendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak,
- Davet edilmesi halinde görev alanına giren konularda özel sektörü temsilen uluslararası veya hükümetler arası müzakerelere katılmak,
- Uluslararası ekonomik ilişkilerdeki gelişmeleri göz önünde bulundurarak çeşitli ülkeler, bölgeler, kurumlar ile ilişkilere yönelik sektörler itibarıyla veya genel ekonomik konularda stratejiler hazırlamak ve bu stratejileri ilgili kurum ve kuruluşlara önermek,
- Türkiye ile yabancı ülkeler veya uluslararası topluluklar arasında iş olanaklarını araştırmak, mevcut olanakların harekete geçirilmesine ve iş fırsatlarının değerlendirilmesine yardımcı olmak,
- Türkiye'de yatırım ortamının iyileştirilmesi ile ilgili girişimlere katkıda bulunmak ve yatırım olanaklarının yurt dışında tanıtımına yönelik etkinlikler yapmak,
- Ortak yatırımlara girebilecek veya birlikte üçüncü ülkelerde ortak yatırım yapabilecek yerli veya yabancı girişimcilere Yönetim Kurulunca belirlenen ilkeler çerçevesinde yol göstermek,
- Yabancı ülkeler veya uluslararası topluluklardaki ekonomik ve sektörel gelişmeler, dış ticaret rejimi, yabancı sermaye ve gümrük mevzuatı konularında bilgi derlemek, girişimcilerin bu yöndeki bilgi taleplerini Yönetim Kurulunca belirlenen ilkeler çerçevesinde karşılamak,
- Türk dış ticaret rejimi, yabancı sermaye ve gümrük mevzuatındaki değişiklikleri iş konseyleri aracılığı ile yabancı ülkeler veya uluslararası topluluklardaki muhatap kuruluşlara duyurmak,
- Türkiye, yabancı ülkeler veya uluslararası toplulukların dış ekonomik ilişkileri ile ilgili bilgi ve istatistikî verileri toplamak, Yönetim Kurulunca belirlenen şartlarla ilgililerin yararlanmasına açık bilgi bankaları kurmak,
- Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerinde başarılı sonuçlar elde etmesini sağlamak üzere yurt içinde veya yurt dışında tanıtım faaliyetlerinde bulunmak şeklinde sıralanabilir.

DEİK'in Kurumsal Yapısı

DEİK, faaliyetlerini 99 kurucu kuruluş ve üyelerinin destekleri ile gerçekleştirmektedir. DEİK organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, İcra Kurulu, Denetim Kurulu, İş Konseyleri, Yüksek İstişare Kurulu ve Danışma Kurullarından oluşmaktadır.

Yönetim Kurulu

DEİK Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından dört yıllık süre için seçilen biri başkan olmak üzere, otuz beş üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu, kurucu kuruluşlar arasında yer alan TOBB, TİM, TÜSİAD, MÜSİAD ve TMB temsilcilerinden beş asil üye ile iş konseyleri başkanları, diğer kurucu kuruluş temsilcileri ve delegeler arasından seçilen diğer üyelere belirlenir. DEİK'in Yönetim Kurulu Başkanı Yönetim Kurulu üyeleri arasından T.C. Ekonomi Bakanı tarafından seçilir.

İcra Kurulu

İcra Kurulu, Yönetim Kurulunun kendi üyeleri arasından seçtiği on iki üye ile İcra Kurulu Başkanından oluşur. Yönetim Kurulu Başkanı aynı zamanda İcra Kurulu Başkanıdır. İcra Kurulu'nun beş üyesi TOBB, TİM, TÜSİAD, MÜSİAD ve TMB temsilcilerinden, iki üyesi diğer kurucu kuruluş temsilcileri arasından, dört üyesi iş konseyi başkanları arasından, bir üyesi ise Genel Kurulun diğer üyeleri arasından seçilir. İcra Kurulu kendi içinden iki başkan yardımcısı seçer.

Denetim Kurulu

Denetim Kurulu, DEİK Genel Kurulu tarafından dört yıl süre için delegeler arasından seçilen beş asil ve beş yedek üyeden oluşur. Denetim Kurulu üyelerinin aynı zamanda DEİK ve İş Konseylerinin diğer organlarında görev almamış olmaları esastır.

İş Konseyleri

İş konseyleri; DEİK'in kurumsal işbirliği tesis etme mekanizması olarak tanımlanabilir. Ülke iş konseyleri, sektörel iş konseyleri ve özel amaçlı iş konseyleri olmak üzere, üç farklı iş konseyi yapısı bulunmaktadır.

İkili ülke iş konseyleri yabancı muhatap kuruluşlarla imzalanan işbirliği anlaşmaları ile kurulmakta olup, ilgili ülkelerle karşılıklı ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini hedeflemektedir. Şubat 2015 itibariyle DEİK bünyesinde faaliyet gösteren 114 ülke ile kurulmuş ikili ülke konseyleri Afrika, Amerika, Asya - Pasifik, Avrasya, Avrupa Birliği, Güneydoğu Avrupa, Körfez ve Ortadoğu olmak üzere, 8 bölge konseyi çatısı altında toplanmıştır.

İş Konseyleri iki kısımdan oluşmaktadır. Bunlardan birisi Türk tarafı, diğeri ise diğerk ülkedeki muhatap kuruluştur. Söz konusu muhatap kuruluşlar ilgili ülkelerin özel sektörünü temsil eden kurumlar arasından seçilmektedir. Konseyler her sene düzenli olarak "İş Konseyleri Ortak Toplantıları" düzenlemektedir.

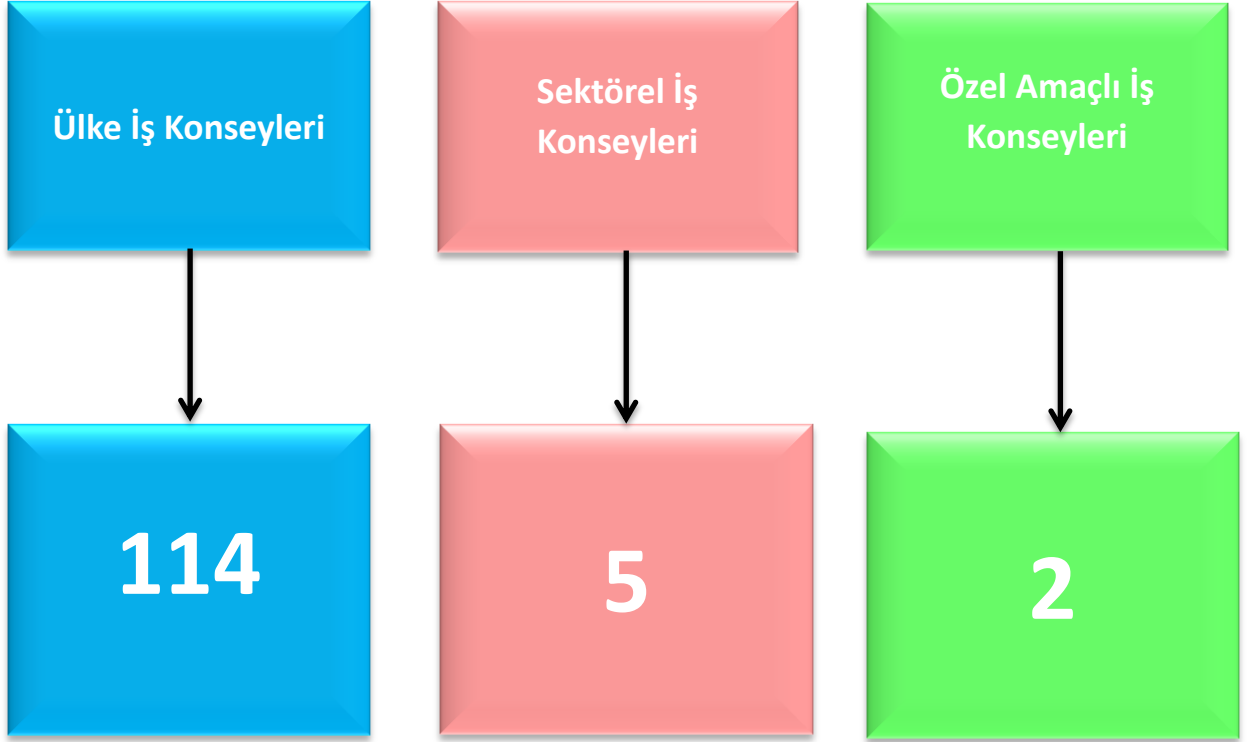
Sektörel ve özel amaçlı iş konseyleri ile bölge konseylerinin her birinin ayrı Genel Kurulu mevcuttur. Konsey genel kurulları her yıl toplanmakta olup, iki yılda bir seçimli genel kurul toplantıları yapılmaktadır. Bu toplantılarda her bir iş konseyinin yürütme kurulu seçilmektedir. Yürütme kurulu üyeleri kendi aralarından İş Konseyi Başkanını seçmekle yükümlüdürler.

İş konseyleri yürütme kurulları, düzenli aralıklarla toplanarak, ikili ve çok taraflı işbirliği fırsatları, sorunlar ve güncel gelişmelerle ilgili değerlendirmede bulunur. Ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için gerekli olan politikalar, çözümler ve mekanizmalar konusunda Yönetim Kurulunun belirleyeceği ana stratejiler çerçevesinde öneriler geliştirilmesi ve bu alandaki olanakları tespit etmek amacıyla araştırmalar yapılması yürütme kurullarının görevleri arasındadır. İş konseyleri, görev alanına giren konularda tanıtıcı faaliyetlerde bulunur.

Ülkemizin küresel değer zincirindeki konumunun ileri noktalara taşınması ve hizmet ihracatı potansiyelinin geliştirilmesi amacıyla DEİK bünyesinde sektörel iş konseyleri kurulmuştur. Bu çerçevede Sağlık Turizmi İş Konseyi, Eğitim Ekonomisi İş Konseyi, Enerji İş Konseyi, Lojistik İş Konseyi ve Uluslararası Teknik Müşavirlik İş Konseyi faaliyetlerini sürdürmektedir.

Özel amaçlı konsey olarak kurulan Dünya Türk İş Konseyi ise yurt dışında faaliyet gösteren Türk girişimcileri tek bir çatı altında toplamayı, Yurt Dışı Yatırımlar İş Konseyi ise Türk özel sektörünün yurtdışı yatırım dinamiklerini kavrama, yurtdışı yatırımlar sürecinde ortaya çıkan ihtiyaçlara yanıt üretme ve kamu ile yüksek düzeyde eşgüdüm sağlamak için öncü kurumsal yapı olmayı hedeflemektedir.

DEİK İŞ KONSEYLERİ

DEİK İş Konseylerinin sayısı 114'ü ülke iş konseyleri, 5'i sektörel iş konseyleri, 2'si ise özel amaçlı iş konseyleri olmak üzere toplamda 121'dir. Sayısı 114 olan ülke iş konseyleri bu çalışmada detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bununla birlikte **Sektörel İş Konseyleri**; Sağlık Turizmi İş Konseyi (SAİK), Eğitim Ekonomisi İş Konseyi (EEİK), Enerji İş Konseyi, Lojistik İş Konseyi, Yurt Dışı Yatırımlar İş Konseyi ve Uluslararası Teknik Müşavirlik İş Konsey'lerinden oluşmaktadır. **Özel Amaçlı İş Konseyleri** ise Dünya Türk İş Konseyi ve Yurt Dışı Yatırımlar İş Konseyi'nden oluşmaktadır.

DEİK İş Konseyleri Hakkında Bilinmesi Gerekenler

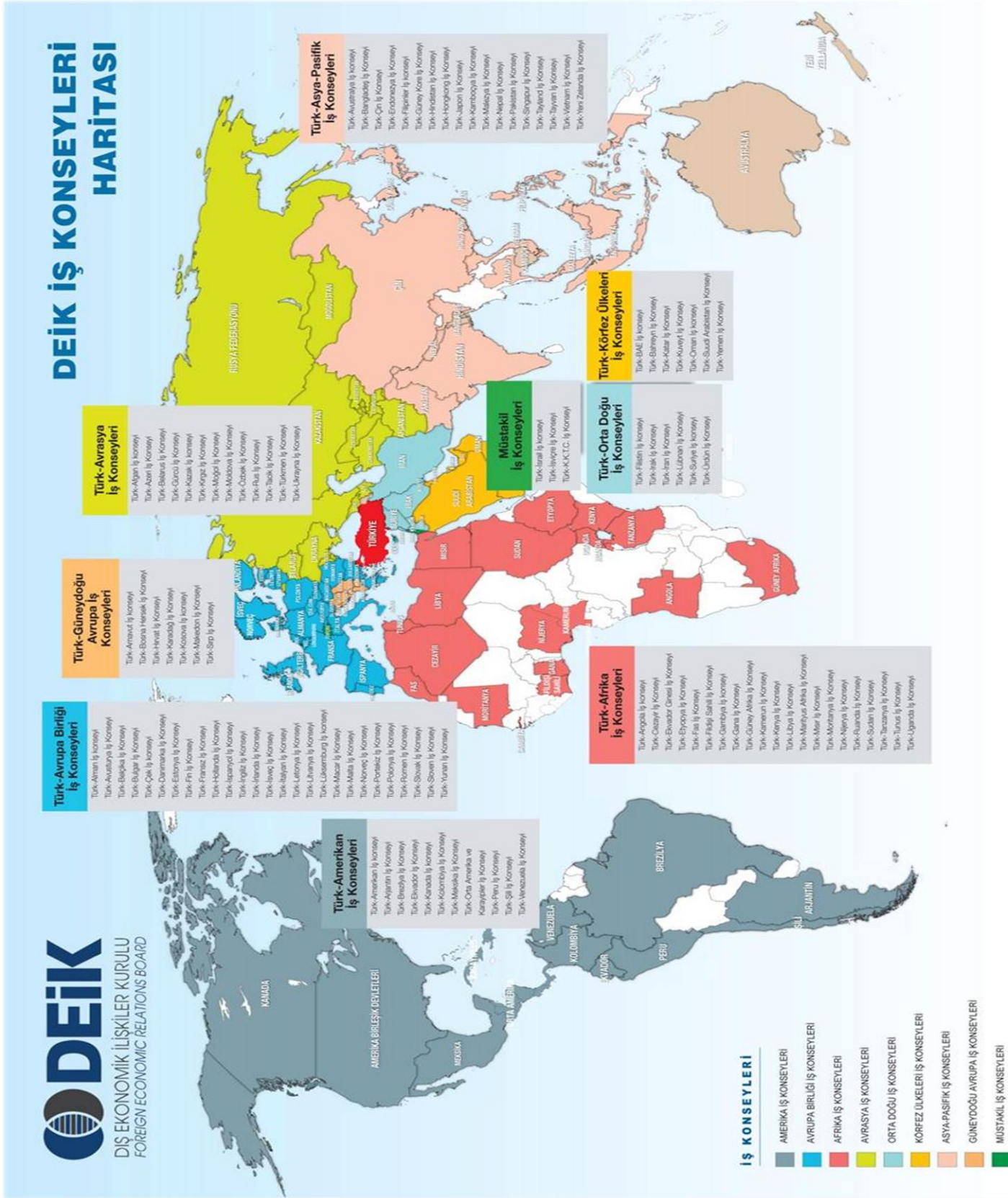
Yeni Kurulacak İş Konseylerine İlişkin Hükümler

- ✓ Normal şartlar altında iş konseyleri, yeterli bütçe olduğu takdirde en az on üye şirketin varlığıyla birlikte, DEİK Yönetim Kurulu'nun önerisi ile Bakanlık tarafından kurulup yine Bakanlık tarafından sona erdirilebilmektedir. Ancak ülke menfaatleri ve stratejik hedefler doğrultusunda Bakanlık tarafından bu şart aranmayabilir.
- ✓ İş konseylerinin karşılıklı olarak kurulması esastır. Ancak yine ülkenin ekonomik menfaatleri çerçevesinde farklı bir değerlendirme yapılabilmektedir.
- ✓ İş Konseyinin ikili yapısı diğer ülkenin iş dünyasını temsil eden ulusal düzeydeki birlik, federasyon, ticaret ve sanayi odası veya emsal bir kuruluş ile varılacak yazılı anlaşma çerçevesinde kurulur. İkili yapının dengeli sürdürülebilmesi için karşılıklı olarak her iki konseyde iş dünyasına öncülük edebilecek, iki ülke arasında ticari ve ekonomik ilişkileri bulunan birer kişinin eş başkanlık görevini üstlenmesi esastır.
- ✓ Yeni kurulacak iş konseylerinin kurucu yürütme kurulu ve kurucu başkanı, DEİK Yönetim Kurulu Başkanı tarafından atanır.

İş Konseyleri Genel Kurulu

- ✓ İş Konseyi Genel Kurulu her yıl Ekim ayı sonuna kadar ilgili iş konseyi üyelerinin katılımı ile olağan olarak toplanır.
- ✓ İş Konseyi Yürütme Kurulu; iki yıl süre ile görev yapmak üzere ve iş konseylerine kayıtlı üye sayısı dikkate alınarak beş ila on bir kişiden oluşur.
- ✓ İş konseyleri yürütme kurulları ilk toplantıda kendi aralarından iki yıl için bir Başkan ve ihtiyaca göre en fazla iki başkan yardımcısı seçerler.
- ✓ **Tüm İş konseylerinin seçimleri Ekim, 2015'de yapılacaktır.**

ÜLKE İŞ KONSEYLERİ

TÜRK – AFRIKA İŞ KONSEYLERİ

Türk-Afrika İş Konseyleri

Türk-Angola İş konseyi
Türk-Cezayir İş Konseyi
Türk-Ekvator Ginesi İş Konseyi
Türk-Etyopya İş Konseyi
Türk-Fas İş Konseyi
Türk-Fildişi Sahili İş Konseyi
Türk-Gambiya İş konseyi
Türk-Gana İş Konseyi
Türk-Güney Afrika İş Konseyi
Türk-Kamerun İş konseyi
Türk-Kenya İş Konseyi
Türk-Libya İş Konseyi
Türk-Mısır İş Konseyi
Türk-Marityus Afrika İş Konseyi
Türk-Moritanya İş Konseyi
Türk-Nijerya İş Konseyi
Türk-Ruanda İş Konseyi
Türk-Sudan İş Konseyi
Türk-Tanzanya İş Konseyi
Türk-Tunus İş Konseyi
Türk-Uganda İş Konseyi

Kurulması Planlanan İş Konseyleri

Türk-Bostvana İş konseyi
Türk-Gabon İş Konseyi
Türk-Madagaskar İş Konseyi
Türk-Mozambik İş Konseyi
Türk-Namibya İş Konseyi
Türk-Senegal İş Konseyi
Türk-Somali İş Konseyi
Türk-Zambiya İş Konseyi

* Son olarak Türk – Cibuti İş Konseyi'nin de kurulmasıyla birlikte, toplamda Türk – Afrika iş konseylerinin sayısı 22' ye yükselmiştir. Kurulması planlanan iş konseyi sayısı ise 8'dir.

Afrika Kıtasının diğer önemli ülkelerinden olan Gine, Nijer, Mali, Çad gibi ülkelerde ise henüz bir iş konseyi bulunmamaktadır.

22

DEİK TÜRK - AFRIKA İŞ KONSEYİ SAYISI

TÜRK – AMERİKA İŞ KONSEYLERİ

Türk – Amerika iş konseylerinin sayısı toplamda 11’dir. Kıtanın önemli sayılabilecek ülkelerinden olan Bolivya ve Paraguay’da ise herhangi bir iş konseyi bulunmamaktadır.

11

DEİK TÜRK - AMERİKA İŞ KONSEYİ SAYISI

TÜRK – ASYA PASİFİK İŞ KONSEYLERİ

Türk – Asya Pasifik İş Konseylerinin sayısı toplamda 18’dir. Bölge için önem arz edebilecek olan Myanmar’da ise henüz bir iş konseyi bulunmamaktadır.

18

DEİK TÜRK – ASYA PASİFİK İŞ KONSEYİ SAYISI

TÜRK – AVRASYA İŞ KONSEYLERİ

- Türk-Avrasya İş Konseyleri**
- Türk-Afgan İş konseyi
  - Türk-Azerbaycan İş Konseyi
  - Türk-Belarus İş Konseyi
  - Türk-Gürcü İş Konseyi
  - Türk-Kazak İş konseyi
  - Türk-Kırgız İş Konseyi
  - Türk-Moğol İş Konseyi
  - Türk-Moldova İş Konseyi
  - Türk-Özbek İş Konseyi
  - Türk-Rus İş Konseyi
  - Türk-Tacik İş Konseyi
  - Türk-Türkmen İş Konseyi
  - Türk-Ukrayna İş Konseyi

Türk – Avrasya iş konseylerinin sayısı toplamda 13'dür. Bölgede bulunan tüm ülkelerle karşılıklı olarak iş konseyleri oluşturulmuştur.

13

DEİK TÜRK - AVRASYA İŞ KONSEYİ SAYISI

TÜRK – AVRUPA BİRLİĞİ ve TÜRK – GÜNEYDOĞU AVRUPA İŞ KONSEYLERİ

Türk – Avrupa Birliği iş konseylerinin sayısı toplamda 27’dir. Bölgenin tüm ülkeleriyle birlikte iş konseyleri oluşturulmuştur.

Türk – Güneydoğu Avrupa iş konseylerinin sayısı toplamda 7’dir. Bu bölgede de tüm ülkelerle iş konseyleri oluşturulmuştur.

27

DEİK TÜRK - AB İŞ KONSEYİ SAYISI

7

DEİK TÜRK – GÜNEYDOĞU AVRUPA İŞ KONSEYİ SAYISI

TÜRK – ORTADOĞU ve TÜRK – KÖRFEZ ÜLKELERİ İŞ KONSEYLERİ

Türk – Ortadoğu iş konseyinin sayısı toplamda 6'dır. Bölgenin tüm ülkeleriyle birlikte iş konseyleri oluşturulmuştur.

Türk – Körfez iş konseyinin sayısı toplamda 7'dir. Bölgenin tüm ülkeleriyle birlikte iş konseyleri oluşturulmuştur.

MÜSTAKİL İŞ KONSEYLERİ

Türkiye ile İsrail, İsviçre ve K.K.T.C arasında ülke iş konseylerinden farklı olarak müstakil iş konseyleri oluşturulmuştur.

DEİK ÜYELİK KOŞULLARI

İş Konseylerine üye olmak isteyen firmalar öncelikle DEİK'e üye olmakta, daha sonra tercih ettikleri bir veya birden fazla İş Konseyi'ne üyelik için başvurumaktadırlar. DEİK'in amaçlarına uygun olarak Türkiye'de faaliyet gösteren ve 13.11.2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş firmalar ile 31.12.1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda tanımlanan serbest meslek mensupları ve Türkiye'de mukim ve faal, Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne verilen faaliyet belgesine sahip yabancı şirketlerin irtibat ofisleri DEİK'e üye olabilirler. Konseye üyelik işlemi DEİK ve İş Konseyi aidatının peşinen ödenmesi ve üyelik formunun doldurulması ile tamamlanır. İş Konseylerine üye olan firmalar Konseyin düzenlediği faaliyetlerde kişisel ulaşım, konaklama vb. harcamaları kendileri üstlenirler.

İş Konseylerine üye olabilmek için firmaların öncelikle yıllık 2000 dolar olan DEİK aidatını ödemeleri zorunludur. İş Konseyleri ücretlerinin DEİK üyelik aidatı olan 2000 dolara ek olarak her iş konseyinin hesabına yatırılması gerekmektedir. İş Konseyleri üyelik ücretleri şu şekildedir:

Ülke İş Konseyleri

Afrika İş Konseyi: 1.000 \$

Amerika İş Konseyi: 2.000 \$

Avrasya İş Konseyi: 1.750 \$

Avrupa Birliği İş Konseyi: 1.000 \$

Asya Pasifik İş Konseyi: 1.000 \$

Güneydoğu Avrupa İş Konseyi: 1.000 \$

Körfez Ülkeleri İş Konseyi: 1.500 \$

Orta Doğu İş Konseyi: 1.000 \$

Türkiye-İsrail İş Konseyi: 1.000 \$

Türkiye-İsviçre İş Konseyi: 1.000 \$

Türkiye-KKTC İş Konseyi: 1.000 \$

Sektörel İş Konseyleri

Sağlık Turizmi İş Konseyi (SAİK): 1.500 \$

Eğitim Ekonomisi İş Konseyi (EEİK): 1.500 \$

Enerji İş Konseyi: 2.000 \$

Lojistik İş Konseyi: 1.500 \$

Yurt Dışı Yatırımlar İş Konseyi: 1.000 \$

Uluslararası Teknik Müşavirlik İş Konseyi:
1.000 \$

KONYA TİCARET ODASI'NIN DEİK'TEKİ KONUMU ve VİZYONU

Konya Ticaret Odası, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun 99 kurucu üyesinden biridir. Toplam kurucu üyeler arasında Ticaret ve Sanayi Odaları'nın sayısı 24 olup buda tüm kurucu üyelerin ortalama % 25'ine tekabül etmektedir.

Ancak kurucu üyeler arasında yer almasına rağmen Konya Ticaret Odası ve üyelerinin kısacası ilimiz Konya'nın, günümüzde DEİK'te aktif bir konumda olmadığını, etkili bir şekilde temsil edilmediğini ifade edebiliriz. Şöyle ki yaklaşık 900 üyesi bulunan DEİK'te, Konya'da ticari faaliyetlerini yürüten ve DEİK iş konseylerinden birine üye olan firmaların sayısı yalnızca 5'dir. Bu da göstermektedir ki DEİK üyeleri arasında Konyalı firmaların sayısı % 1'in de altındadır.

Türk özel sektörünün dış ekonomik ilişkilerini yürütme görevini üstlenen, bununla birlikte ülke konseyleri vasıtasıyla karşılıklı ekonomik ilişkilerin koordinasyon ve işbirliğini sağlayan DEİK'in etkinliği gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle hükümetin vermiş olduğu destek, yönetiminde TOBB, TİM, TÜSİAD, MÜSİAD ve TMB gibi kuruluşların bulunması DEİK'i alanında tek söz sahibi kurum konumuna getirmektedir. 2023 stratejik hedeflerimiz doğrultusunda şehrimize ve ülkemize bir takım görevler düşerken, illerin güçlü dış ekonomik ilişkileri, bu hedeflerin yakalanabilmesi açısından son derece önemlidir. Öyle ki belirlenen ihracat hedeflerinin yakalanabilmesi de bir yandan güçlü lobi faaliyetlerinden geçmektedir.

Bu bağlamda Konya Ticaret Odası olarak, DEİK'te il temsilcilerinin katılımlarıyla senede birkaç kez gerçekleştirilen tanıtım ve bilgilendirme toplantılarına katılmaktan ziyade, DEİK'in kurucu kuruluş unvanına yakışır şekilde daha aktif bir rol almamız gerekmektedir. DEİK'te yer alan iş konseylerinde Konyalı firmaların sayısının artırılması, gerek şehrimizin stratejik hedefleri gerekse lobi faaliyetlerimiz açısından oldukça önemlidir.